

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS
PAŽYMA**

**DĖL NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGŲ ĮSTATYMO NR. IX-986 2, 4, 7, 9, 21, 22
STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO TAP-19-626(2)**

2019-05-13 Nr. NV-1299

Vilnius

Projekto teikėjas – Energetikos ministerija

Projekto tikslas – stiprinti naftos produktų ir naftos valstybės atsargų kaupimo ir tvarkymo priežiūrą, taip pat užtikrinti lankstesnį centralizuoto atsargų kaupimo ir tvarkymo įpareigojimo vykdymą.

Dabartinė situacija:

- Kasmė, atsižvelgiant į praėjusių metų naftos produktų suvartojimo ir importo duomenis, šaliai yra nustatomas reikalingas sukaupti atsargų kiekis ir nustatomos naujos atsargų kaupimo užduotys įpareigotosioms įmonėms. Komisijai atlikus Tarybos direktyvos 2009/119/EB pakeitimus, numatytas metinio atsargų kaupimo atidėjimas trimis mėnesiams (nuo balandžio iki liepos mėn.), kad valstybės narės turėtų daugiau laiko vidaus administracinėms procedūroms įvykdyti, o nustatytų terminų laikytis taptų lengviau ir mažesniais kaštais. Dėl šios priežasties, kad valstybė 2021 m. kelis mėnesius neliktų visiškai be atsargų, kitais metais pradėsiančios atsargas kaupti įmonės bus įpareigosotos jas kaupti 14 mėnesių. Taip pat atlikti kiti, techninio pobūdžio Direktyvos pakeitimai, kurie šiuo įstatymo keitimu irgi perkeliama į nacionalinę teisę.
- Šiuo metu galiojantis atsargų kontrolės mechanizmas yra nepakankamas užtikrinti, kad atsargas kaupiančios įpareigosotos įmonės laiku vykdytų savo prievolės, o jų nevykdant būtų laiku skiriamos teisės aktuose nustatytos sankcijos. Valstybinė energetikos inspekcija (toliau – VEI) (nuo liepos 1 d. – Valstybinė energetikos reguliavimo tarnyba) teisės aktų nustatyta tvarka periodiškai tikrina ir prižiūri, kaip centrinė saugykla, įpareigosotos atsargas kaupti įmonės ir kitos įmonės, teikiančios atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugas, kaupia ir tvarko atsargas. Tačiau VEI susiduria su trukdymais vykdyti funkcijas: kai kurios įmonės vengia atsargų patikrinimų, ignoruoja nurodymus ir neteikia informacijos. Dėl to VEI negali nustatyti, kaip tos įmonės vykdo įpareigojimą, ir negali skirti sankcijų už reikalavimų nesilaikymą. Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad tais atvejais, kai nesudaromos sąlygos ar kitaip trukdoma atlikti atsargų patikrinimą, laikoma, kad atsargos nesukauptos ir VEI gali konstatuoti atsargų nesukaupimo faktą.
- Šiuo metu nustatyta, kad centrinė saugykla, vykdydama atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugų teikimą, reikalavimo teisių pagrindu gali kaupti ne daugiau kaip 75 procentus atsargų (likusi dalis kaupiama nuosavybės teise). Didėjant naftos produktų vartojimui šalyje, auga ir kaupiamų atsargų kiekis, o užduočiai vykdyti centrinei saugyklai reikalingas vis didesnis naftos produktų kiekis. Įstatymo projektu siūloma leisti pačiai centrinei saugyklai, įvertinus pagal patikėjimo sutartį valdomų naftos produktų kiekį, spręsti, kaip vykdyti centralizuoto atsargų kaupimo ir tvarkymo įpareigojimą. Tai leistų pasirinkti efektyviausią būdą centralizuoto atsargų kaupimo ir tvarkymo įpareigojimui vykdyti, taip pat efektyviau naudoti turimus naftos produktų išteklius specialiosioms atsargoms kaupti. Be to, centrinei saugyklai netaikant reikalavimo 25 procentus atsargų kaupti nuosavybės teise, būtų sudaryta galimybė išlaikyti šiuo metu taikomus centralizuoto atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugų tarifus.

Projekto esmė:

- perkelti į nacionalinius teisės aktus Direktyvos (ES) 2018/1581 nuostatas;
- stiprinti atsargų kaupimo ir tvarkymo priežiūrą, suteikiant Valstybinei energetikos inspekcijai papildomus įgaliojimus, vykdančius atsargų patikrinimus;
- užtikrinti lankstesnį centralizuoto atsargų kaupimo ir tvarkymo įpareigojimo vykdymą centrinei saugyklai.

Derinimas – pateiktas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas patikslintas projektas. Nesuderintų pastabų nėra.

Atitiktis Vyriausybės programai: projektas tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Grupės patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė